

KEYCONETS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER
FOR STYRKING AV UTVIKLINGEN AV
NØKKELKOMPETANSER I POLITIKK OG PRAKSIS

KORTFATTET SAMMENDRAG

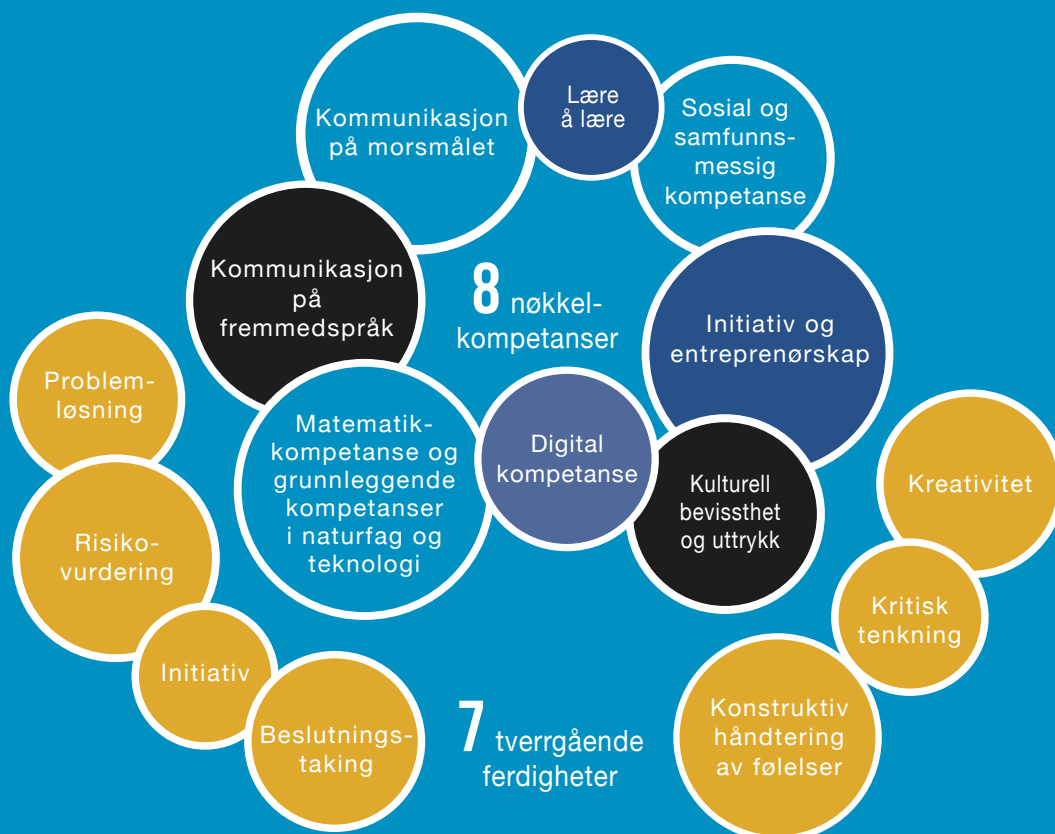
INNLEDNING

Det europeiske rammeverket for nøkkelkompetanser ble definert i europaparlaments- og rådsrekommendasjonen om nøkkelkompetanser innen livslang læring¹ godkjent i desember 2006. Rammeverket identifiserer åtte nøkkelkompetanser og ulike tverrgående temaer – som kombinerer kunnskap, ferdigheter og holdninger – vurdert som nødvendige for personlig tilfredshet og utvikling, aktivt medborgerskap, sosial inkludering og sysselsetting i det 21. århundre.

Rammeverket for nøkkelkompetanser, med sin vektlegging på bruk av kunnskap i realistiske situasjoner, representerer en viktig forskjell fra “tradisjonelle” innholdsbaserte tilnærminger, der undervisningen og vurderingen i fagene har skjedd atskilt. Slike dyptgående endringer i klasseromspraksisen krever en omfattende og ensartet politikk på nasjonalt, regionalt, lokalt nivå og skolenivå, investeringer i både menneskelige og materielle ressurser og støtte, og tid til at lærerne kan endre tenkemåte og utvikle nye pedagogiske tilnærminger og praksiser. EU-kommisjonen spiller også en sentral rolle når det gjelder å støtte endringsprosessen og fremme internasjonal samarbeidslæring.

European Policy Network on Key Competences in School Education (KeyCoNet) ble lansert i 2012 for å analysere og kartlegge fremvoksende strategier innen implementering av nøkkelkompetanser i utdanningen over hele Europa, og utvikle anbefalinger for å styrke politikk og praksis innenfor de ulike landenes rammer. Nedenfor følger sammendraget av rapporten som beskriver nettverkets endelige anbefalinger. Den er basert på funn samlet inn gjennom oversikt av litteratur, situasjonen i ulike europeiske land, casestudier, læringsbesøk hos kolleger, samtaler med nasjonale eksperter samt en internasjonal, offentlig nettundersøkelse som samlet inn tilbakemeldinger fra interessenter innen utdanning fra alle deltakerland.

Rapporten gir en kort oversikt over tilnæringsmåten med nøkkelkompetanser og hva den innebærer for undervisning, læring og vurdering. I tillegg presenterer den det aller nyeste innen politikk og gjennomføring av slike kompetanser, og presenterer anbefalinger for å styrke og opprettholde kompetansebasert utdanning, Strategier for å skalere opp nøkkelkompetansereformer i nasjonale og lokale sammenhenger, og for europeisk nivå, blir også presentert.

Forfattere: Janet Looney, Alain Michel (European Institute of Education and Social Policy)

Redaktør: Caroline Kearney (European Schoolnet)

Utgiver: European Schoolnet, Rue de Trèves 61, B-1040 Brussel
www.europeanschoolnet.org

Publisert: november 2014

Denne utgivelsen er lisensiert under en Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported-lisens (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>)

¹ Europaparlaments- og rådsrekommendasjon av 18. desember 2006 om nøkkelkompetanseområder for livslang læring (2006/962/EF), Den europeiske unions tidende, 30.12.2006.

POLITISKE RAMMEVERK

Ingen land har foreløpig gjort noen fullstendig endring i retning av kompetansebasert utdanning, men flere av partnerlandene i KeyCoNet har gjort betydelige fremskritt. Disse strategiene har omfattet:

- **Rettslige rammer for nøkkelkompetanser** – Lovgivning eller spesielle dekreter eller forordninger kan sikre høy synlighet for nøkkelkompetanser og bidra til å tydeliggjøre statlige utdanningsprioriteringer.
- **Nye, kompetansebaserte læreplanrammer** – De fleste land har spesifisert nøkkelkompetanser i et tverrfaglig rammeverk, mens andre har tilføyd kompetansene på bestemte områder i eksisterende læreplaner. De ulike tilnærmingene gjenspeiler både de rådende politiske ideene om utdanning og etablerte utdanningstradisjoner.
- **Nye og innovative partnerskap, pilotprosjekter** – Nasjonale departementer, private stiftelser, organisasjoner og ideelle grupper har lansert en mengde innovative prosjekter og initiativer for å teste ut nye undervisnings- og vurderingsmetoder på ett eller flere nøkkelkompetanseområder. I flere tilfeller har samarbeid med interessenter i og utenfor utdanningsystemene vært avgjørende for kompetansebaserte tilnærminger.
- **Øremerkede midler** – Midler øremerket for ny prosjekt-design, etterutdanning av lærere og nødvendige materialressurser har vært sentralt for at disse initiativene har lyktes. I flere land har Det europeiske sosialfondet støttet utviklingen av initiativer innen nøkkelkompetanser. Mangel på tilstrekkelige midler har vært nevnt som et betydelig hinder for endring.

- **Kapasitetsoppbygging** – Etterutdanning har vært helt avgjørende for at lærerne skulle integrere ny undervisnings- og vurderingspraksis. Sentralt utviklede retningslinjer, verktøy og eksempler har vært andre måter å støtte lærerne på i deres arbeid med å endre praksis. Lærerne har hatt nytte av å få tilbakemelding på praksisen sin. Skoleledere og inspektører har også hatt nytte av relevant etterutdanning.
- **Tilsyn med og evaluering av nye initiativer** – Hvert av initiativene som er med i casestudiene i KeyCoNet har omfattet evaluering av gjennomføring og effekt. Funn som viser positiv påvirkning på undervisning og læring har også vært viktig for å opprettholde initiativene og sikre finansieringen.

Casestudiene i KeyCoNet og den internasjonale nettundersøkelsen understreker hvilken betydning disse strategiene har når det gjelder å støtte skolene i å innføre læreplaner basert på nøkkelkompetanser. De understreker også betydningen av effektiv skoleledelse. Vellykkede skoleledere har formidlet målsettingene for nøkkelkompetansereformene og understreket hvor viktige de er i skoleplanene. De har også knyttet direkte forbindelser til næringsliv og kulturinstitusjoner. Lærerne har vært med i alle trinn i endringsprosessen og har hatt muligheter til opplæring og kollegalæring.

KEYCONETS NETTUNDERSØKELSE

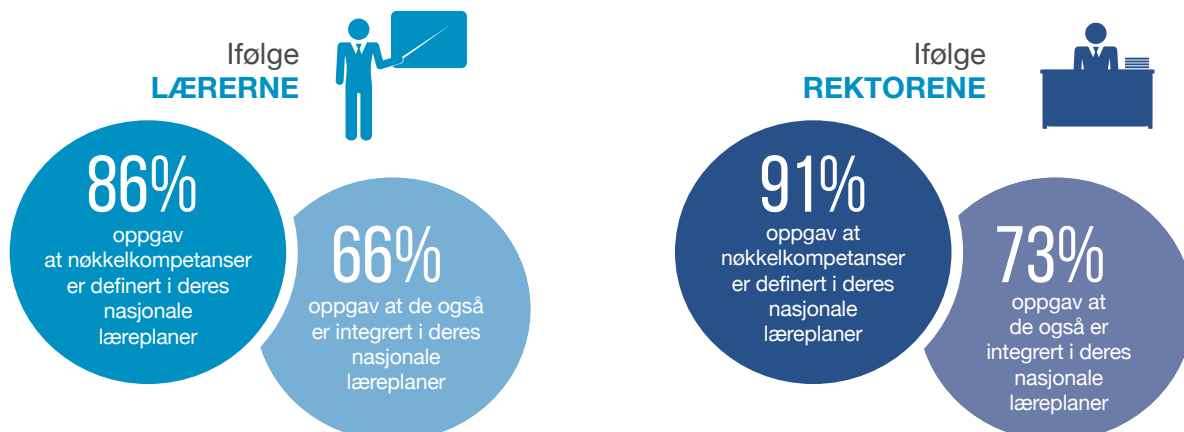
RESPONDENTENES PROFIL

5,615 respondenter fra 29 land, bestående av:

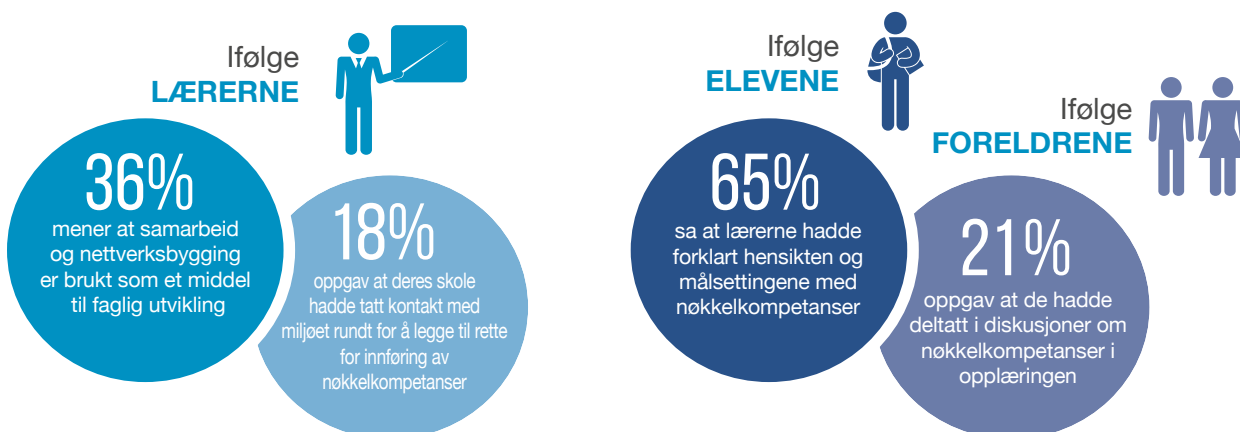

Ettersom denne undersøkelsen ikke er basert på tilfeldige besvarelser, må det tas hensyn til at respondentene ikke er uhildet. Det skal også bemerkes at antall respondenter varierer fra land til land.

FREMSKRITT I DEFINERING OG INTEGRERING AV NØKKELKOMPETANSER I DE NASJONALE RETNINGSLINJENE FOR LÆREPLANER

NØDVENDIG MED BEDRE SAMARBEID OG KOMMUNIKASJON

RESULTATENE AV DEN INTERNASJONALE NETTUNDERSØKELSEN

Mer enn 5600 personer fra 29 land² svarte på spørreundersøkelsen på nettet, deriblant 3451 lærere, 468 rektorer, 768 elever, 652 foreldre og 276 andre interessenter (blant annet representanter fra departementer, universiteter, lærerutdanningsinstitusjoner, kontrollinstanser, ikke-statlige organisasjoner, osv.). Ettersom denne undersøkelsen ikke er basert på tilfeldige besvarelser, må det tas hensyn til at respondentene ikke er uhildet. Det skal også bemerkes at antall respondenter varierer fra land til land, og at det er betydelig større representasjon fra noen land (Romania, Spania, Portugal, Polen og Frankrike). Uansett fremhever svarene en del synspunkter fra interessenter og gir viktige innspill med hensyn til politikk og praksis.

Et stort flertall av lærere og rektorer på alle nivåer og i de fleste land sier at nøkkelpetanser er definert og integrert i de nasjonale retningslinjene for læreplaner. Både rektorer og lærere har inntatt en strategisk tilnæringsmåte til innføring av nøkkelpetanser i skolens læreplan, inkludert etterutdanning for lærere (58 %), hensyntagen til nøkkelpetanser i utviklingsplaner for skolen (50 %) og IKT-opplæring (50 %).

Det er også tegn til fremskritt når det gjelder endret klasseromspraksis. Elevrespondentene oppgav at undervisning som tar i bruk åpne klasseromsdiskusjoner og dialog (65 %), prosjektarbeid (63 %), spillbasert læring (48 %) og andre metoder som oppfattes som mer innovative var til hjelp når det gjaldt å lære nøkkelpetansene. 59 % av elevene svarte at alle deres lærere hadde vurdert nøkkelpetansene deres. 38 % av elevene sa at noen, men ikke alle lærere hadde vurdert nøkkelpetansene deres.

ANBEFALINGER

Casestudiene og den internasjonale nettundersøkelsen avdekker også områder der det kan gjøres mer for å fremme innføring av nøkkelkompetanser. Anbefalingene nedenfor gir forslag til hvordan politikere, byråkrater og interessenter i skoleverket kan fremme reformer innen nøkkelkompetanser.

Landene er på svært ulike stadier når det gjelder å integrere nøkkelkompetanser i læreplanene, engasjere interessenter og investere i lærer- og skolekapasitet. Innføringen styres også av faktorer som aktuelle politiske og strategiske prioriteringer, ressursbegrensninger og historiske og institusjonelle rammer. Individuelle skoler har svært ulike arbeidsmetoder. Anbefalingene som blir gitt her tar hensyn til dette mangfoldet og de ulike gradene av fremskritt i de forskjellige landene, regionene og skolene. De retter seg derfor i første rekke mot nasjonale/regionale nivåer og skoler der det allerede har vært gjort betydelige fremskritt når det gjelder innføring av nøkkelkompetanser, men det må gjøres mer for å styrke og opprettholde disse reformene. Et nytt sett anbefalinger ser på utfordringer når det gjelder å oppskalere reformene og er spesielt relevante for utdanningsystemer og/eller skoler i tidligere faser av utviklingen.

Begge settene av anbefalinger er relevante for alle land/regioner og skoler. Ingen av landene kan sies å ha oppnådd virkelig bærekraft for disse fremdeles nye politiske endringene, og ingen av landene har heller oppskalert politikken til alle nivåer av læreplanen eller for alle skolenivåer. Anbefalingene for alle nivåer (land/regioner og skoler) er basert på brede prinsipper som kan tilpasses (i motsetning til kopieres) i svært ulike sammenhenger.

Det endelige settet av anbefalinger identifiserer strategier på europeisk nivå som støtter kontinuerlig nøkkelkompetansereform.

Men respondentene så utfordringer underveis. De fleste nevnte behov for økt samarbeid innenfor og utenfor skolen (bare 36 % av lærerne mener at samarbeid og nettverksbygging ble brukt som et middel til faglig utvikling, 18 % av lærerne oppgav at deres skole hadde tatt kontakt med miljøet rundt for å legge til rette for innføring av nøkkelkompetanser). Både lærerne og foreldrene ønsker tettere samarbeid mellom skole og familier. Disse to interessegruppene uttrykte klar interesse for å få mer kontakt med ledere i næringsliv og samfunn.

Det er også rom for forbedring når det gjelder kommunikasjon. 65 % av elevene sa at lærerne hadde forklart hensikten og målsettingene med nøkkelkompetanser, så det var et stort mindretall som ikke hadde fått noen forklaring på dette. Bare 21 % av foreldrene oppgav at de hadde deltatt i diskusjoner om nøkkelkompetanser i opplæringen.

STYRKE OG OPPRETTHOLDE REFORMENE

Landene har innført ny politikk og nye rammeverk for læreplanene og gitt støtte til nyskapende pilotinitiativer for å prøve ut nye tilnærminger til undervisning, læring og vurdering. Det vil nå være viktig å utvikle strategier for å styrke og opprettholde reformene på politisk nivå og på skolene.

På **POLITISK NIVÅ** kan det være viktig for nasjonale/regionale beslutningstakere å:

- **Tydeliggjøre målsettingene ytterligere, styrke læreplanreformer** – Interessentene trenger større tydelighet gjennom et mer presist vokabular for nøkkelkompetanser, i tillegg til klare samlede målsettinger for læreplan og støttemateriale. Det må finnes klare og etablerte forventninger på de nivåene som er aktuelle for elevene på ulike aldersnivåer og i ulike stadier, om at de skal tilegne seg og utvikle nøkkelkompetanser.

I noen tilfeller har det vært fokusert på å innføre nøkkelkompetanser gjennom initiativer utenfor læreplanen, og ikke i selve læreplanen. Men politikkmakerne vil også måtte vurdere strategiske tilnærminger til systemendringene. Læreplanene bør også være fleksible nok til å omfatte andre kompetanser som per i dag ikke er med i det europeiske rammeverket. Fremtidige læreplanreformer bør fokusere på prioriteringer for læring for å gi nok tid til dybdelæring innen den kompetansebaserte tilnæringsmåten.

- **Utvikle ensartede vurderings- og evalueringsrammer** – Nye verktøy og kriterier for å hjelpe lærerne når det gjelder å vurdere kompetanser – både for summative og formative formål – er nødvendig. Klasseromsbaserte formative vurderinger understreker dyptgående spørsmål og utvidede dialoger, egen- og likemannsvurdering, samt tilbakemelding og veiledning for forbedring. Innovative tilnærminger til summativ vurdering, som porteføljevurdering eller IKT-baserte vurderinger, gjør at elevene kan vise komplekse ferdigheter og resonnementer. Flere målinger av skolens og elevenes prestasjoner over tid gir et bedre bilde av totalprestasjonen.

De totale vurderings- og evalueringsrammene omfatter også egevaluering og inspeksjon av skolen. Selv om ikke alle land krever at skolene skal evaluere seg selv, kan denne tilnæringsmåten støtte skolene i å følge med på og justere innføringen av nøkkelkompetansere reformer. Tilsynsinstanser for skolene er vanlig i alle land. Opplæring for inspektørene er nødvendig for å sikre at evalueringene deres er samsvarende og at de er i stand til å støtte innføringen av nøkkelkompetanser på skolene.

² Belgia, Bulgaria, Danmark, Den tsjekkiske republikk, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Norge, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Sverige, Storbritannia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

- **Støtte lærerne** – Ettersom lærerne spiller den viktigste rollen når det gjelder innføring av nøkkelkompetanser, må det prioriteres å sette av ressurser til etter- og videreutdanning. Lærerne må også anses som viktige interessenter og tas med i utforming av, tilsyn med og evaluering av pågående reformer av politikk og læreplan.

Grunnutdanningen for lærere må reformeres slik at den blir i samsvar med nøkkelkompetanseopplæringen. Men av mange ulike årsaker ligger reformene i lærerutdanningene på etterskudd. Dette må prioriteres når landene iverksetter tiltak for å støtte og opprettholde nøkkelkompetansereformer.

Ettersom teknologi spiller en stadig viktigere rolle i utdanningen, må lærerutdanningen knyttet til integrering av IKT dekke både de tekniske og de pedagogiske aspektene på en grundig måte.

- **Gi muligheter for nettverksbygging og samarbeid** – Den tradisjonelle organiseringen av skolene har betydd at lærerne ofte har vært isolert i klasserommene og har få muligheter til å utveksle ideer og innsikt. Lærernettsverk, enten de foregår på nettet eller ansikt til ansikt, kan støtte kollegalæring og kan også stimulere til nyskaping.

Samarbeid med interessenter utenfor skolesystemet er også nødvendig for å sikre at undervisning og læring gjenspeiler "reelle" utfordringer, og blander formell, ikke-formell og uformell læring. Samarbeid med forskere er også viktig.

- **Styrke den politiske støtten** – Strategier for å styrke den politiske støtten og bærekraften kan omfatte å samle bred støtte fra interessentene, inkludert foreldre, næringsliv, kultur- og lærerorganisasjoner. Dokumentasjon på hvilken effekt tilnærmingen med nøkkelkompetanser har på læringen, vil være helt avgjørende for å opprettholde den politiske støtten.
- **Strategiske investeringer** – Nøkkelkompetansereformer innebærer betydelige investeringer i menneskelige og materielle ressurser. Opplæring av nøkkelmedarbeidere, som deretter deler sine erfaringer med andre kollegaer, kan være en smart bruk av ressurser, og styrker også læringen hos nøkkelmedarbeiderne.

Fornyng og muligens ombygging av skolens fasiliteter medfører betydelige utgifter og krever langsiktig planlegging. Skolene prøver hele tiden å holde tritt med IKT-behovet, men noen land har klart å begrense utgiftene ved å legge til rette for at elevene kan bruke eget utstyr. Dette må imidlertid prøves ut og testes i ulike miljøer, ettersom foreldrenes vilje og evne til å investere i bærbart utstyr som nettbrett eller bærbare datamaskiner vil variere – og dermed potensielt bidra til å skape ulikheter i skolesystemet.

For å støtte og opprettholde nøkkelkompetanser på **SKOLENIVÅ** kan det være viktig å:

- **Sette av tid til at lærerne kan utvikle og fordype sin praksis** – Mange lærere er vant til å prioritere undervisning som fokuserer på innhold i ett enkelt fag. De kan trenge tid til å endre sine oppfatninger om verdien av kompetansebaserte tilnærminger. De vil også trenge tid til å utvikle sin egen forståelse av nøkkelkompetansene og integrere nye metoder som prosjektbasert læring og meningsfylte vurderinger. Nye måter å forholde seg til elever, foreldre og andre interessenter på vil også ta tid.
- **Modifisere læringsmiljøet slik at det gir bedre støtte for prosjektbasert og tverrfaglig læring** – Det er til en viss grad enkelt å endre klasserommsmiljøet slik at det støtter samarbeid og forskning eller endrede timeplaner. Men på lang sikt kan det også være nødvendig med investeringer i ny teknologi eller ombyggede fasiliteter.
- **Forbedre formidlingen av målsettingene for å bygge bredere støtte** – Deltakende prosesser som danner forbindelse mellom de viktigste interessentene (lærere, elever, foreldre, samfunns- og næringslivsledere) bør foregå på kontinuerlig basis for å sikre støtte og få respons på hvordan tilnærmingene bør utvikle seg. Nettverksbygging og samarbeid mellom lærerne og med lokalmiljøet er også avgjørende for å opprettholde reformer på skolenivå.
- **Ha fokus på nøkkelkompetanser som prioritet i skoleplaner** – Skoleplaner angir prioriteringer og intensjoner og gir et sammenligningsgrunnlag for fremgang, i tillegg til at de identifiserer forbedringsområder. Disse planene bør også gjenspeile tilbakemeldinger fra lærere, elever og foreldre på innføringen av nøkkelkompetanser.
- **Føre tilsyn med og evaluere på skolenivå** – Kvalitative og kvantitative data på elevenes og skolens prestasjoner vil gjøre det lettere for skolelederne å se hva som fungerer godt og hvor det kan være behov for justeringer.

OPPSKALERING AV REFORMER

Land som har gjort fremskritt vil, i tillegg til å styrke og opprettholde praksisen, også ønske å oppskalere reformene til flere skoler og i alle læreplaner. Politikere og skoleledere som nå gjennomfører nøkkelkompetansereformer vil dra fordel av at de kan lære av tidligere innovatorer. Men de vil også stå overfor unike muligheter og utfordringer.

På **POLITISK NIVÅ** kan det være viktig å:

- **Delta i internasjonale politiske nettverk** – Internasjonale nettverk er helt avgjørende for kollegalæring på politisk nivå, slik at man bygger evidensbasen om hva som har fungert, for hvem og under hvilke omstendigheter. Politikken må nødvendigvis tilpasses til lokale forhold. Nettverkene bør derfor identifisere de felles prinsippene som støtter opp under effektive reformtiltak, i stedet for å prøve å utvikle en oppskrift på suksess.
- **Gjøre strategiske investeringer i menneskelige og materielle ressurser** – I mange tilfeller har de landene og regionene som nå befinner seg i de første fasene av nøkkelkompetansereformene, mindre tilgjengelige ressurser. De må fatte strategiske beslutninger om hvordan de skal bruke begrensede ressurser til effektiv faglig utvikling og reformer i grunnutdanningen for lærere. Investering i undervisningsmateriell og mønstereksempler av høy kvalitet vil også være viktig.

Skolene som er i tidlig fase med å integrere nøkkelkompetansene vil også stå overfor unike muligheter og utfordringer.

På **SKOLENIVÅ** kan det være viktig å:

- **Fremme samarbeidslæring på tvers av skolene** – Skoler som nå er i tidlig fase med å gjennomføre nye læreplaner og/eller nye initiativer for nøkkelkompetanser, kan dra nytte av erfaringene til skoler som har pilotert nye nøkkelkompetansebaserte tilnærminger og lære av hvordan de gjennomførte endringsprosessen.
- **Rette seg mot skeptikerne** – I noen tilfeller kan skoler og lærere ha unnlatt å iverksette reformer fordi de er skeptiske til verdien av nøkkelkompetansetilnærmingen. Lederne på disse skolene møter noen tilleggsutfordringer. Effektiv kommunikasjon som også omfatter muligheter for dialog og tilbakemeldinger vil være avgjørende.

ANBEFALINGER FOR EUROPAKOMMISJONEN

Europakommisjonen kan iverksette flere tiltak for å støtte nøkkelkompetansereformene.

På **EUROPEISK NIVÅ** kan det være viktig å:

- **Støtte nettverksaktiviteter** – Det bør gis støtte til nettverksaktiviteter for å utvikle nøkkelkompetanser, ettersom disse aktivitetene tillater gjensidig vekst og kollegautveksling av erfaringer fra gjennomføringen. Disse utvekslingene kan bygge på KeyCoNets etablerte nettverk av interessenter.
- **Støtte samarbeidslæring** – Aktiviteter som bidrar til kontakt mellom skoler over hele Europa med tanke på utvikling av nøkkelkompetanser vil styrke mulighetene til samarbeidslæring.
- **Dele eksempler på god praksis** – Eksempler fra Europa og mer fjernliggende steder bør være basert på et sett klare kriterier for god praksis. Dette er viktig for hver av de åtte nøkkelkompetansene, men det må legges spesielt vekt på god praksis i å undervise og vurdere de tverrgående ferdighetene, fordi dette er et område der lærerne har mindre opplæring, erfaring og færre verktøy. Kommisjonen kan legge ut videoer med eksempler på effektiv undervisning og vurdering på sin nettside, sammen med støtteverktøy som kan tilpasses til ulike sammenhenger. Informasjonen om disse verktøyene må spres bredt.
- **Føre tilsyn med fremgangen over tid** – Ettersom nøkkelkompetanser representerer en så fundamental og dyptgripende endring av utdanningspolitikk og -praksis, er det viktig å overvåke hvordan innføringen utvikler seg over tid. Dette kan omfatte regelmessige spørreundersøkelser rettet mot interessenter (for eksempel hvert tredje til femte år) og/eller studier som tar for seg bestemte sider ved gjennomføringen, slik som endringer i lærernes grunnutdanning. Disse studiene kan bygge på KeyCoNets innledende arbeid for å kartlegge politikk og praksis for nøkkelkompetanser i hele Europa.
- **Plan for fremtidige behov** – Den europeiske politikken på kontinuerlige nøkkelkompetansereformer bør ha et fremsynt perspektiv, der man ser på hvor godt de aktuelle kompetansene forbereder elevene, og identifisere fremtidige utfordringer og behov.

KEYCONET PARTNERE

www.bmukk.gv.at

<http://www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/AKOva>

<http://www.education.gouv.fr/>

<http://www.juntadeandalucia.es/>

<http://www.ncca.ie/>

<http://www.eitsa.ee/en/>

<http://ife.ens-lyon.fr/ife>

<http://www.eiesp.org>

www.uned.es

<http://www.ie.uminho.pt/>

<http://www.ie.ul.pt>

<http://www.uv.uio.no/pfi/english/>

<http://www.cicero.fi>

<http://www.ja-ye.eu>

<https://www.jyu.fi/en/>

education.gov.mt

KeyCoNet har også mer enn hundre **assosierte medlemmer** som representerer utdanningsinteressenter fra hele Europa.

www.keyconet.eun.org

#Keyconet

Key Competence Network on School Education - KeyCoNet

KeyCoNet-prosjektet er finansiert med støtte fra EU-kommisjonens program for livslang læring. Ansvar for denne publikasjonen ligger i sin helhet hos forfatteren, og Kommisjonen kan ikke holdes ansvarlig for noen måte som informasjonen i dette dokumentet kan bli brukt på